

Hørings svar til udkast til lov om net- og informationssikkerhed

1. Indledning

Forsvarsministeriet har d. 21. april udsendt udkast til lov om net- og informationssikkerhed, med frist for eventuelle bemærkninger d. 4. maj 2015.

Justitia vil på baggrund af det udsendte lovudkast sammenholdt med det lækkede [lovudkast](#), som blev refereret i Information og dertil hørende [bemærkninger](#) til lovudkastet, vurdere de retssikkerhedsmæssige konsekvenser af de ændringer, der er indført i lovudkastet.

Herudover vil Justitia behandle de retssikkerhedsmæssige problemstillinger, der stadigvæk kan rejses i det nye lovudkast. Hertil anføres nogle generelle bemærkninger om udviklingen i retskendelseskravet i dansk lovgivning, og på den baggrund vil Justitia fremsætte nogle anbefalinger.

2. Forskellen mellem det lækkede lovudkast og det nye lovudkast

Det fremgår af Informations gennemgang af det lækkede [lovudkast og dertilhørende bemærkninger](#), at Center for Cybersikkerhed (CFCS) »til enhver tid« og uden retskendelse kan få adgang til teleselskaber, når det sker »med henblik på indsamling af oplysninger«. Desuden skal centeret »efter anmodning« have adgang til selskabernes teleinfrastruktur. Justitia kritiserede i februar denne brede og upræcise hjemmel og foreslog, at [d]et ville være klogt at skrive tydeligt ind i lovudkastet, at det ikke er meningen, at centeret må gøre sig bekendt med borgeres kommunikation.

Det fremgår af det nye forslag, § 9, stk. 6, 2. pkt., at CFCS' adgang til udbyderes forretningslokaler, som hjemlet i § 9, stk. 6, 1. pkt. ikke giver CFCS adgang til at *tilgå kommunikations til, fra eller mellem udbyderens kunder.*

Justitia anser denne ændring i forhold til det lækkede udkast som en positiv tilføjelse, der medfører øget fokus på beskyttelse af borgernes retssikkerhed og ret til meddelelseshemmelighed, og som på tilfredsstillende vis fastslår, at CFCS' tilsynsvirksomhed ikke medfører beføjelser til indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Det fremgår af det nye forslag, § 9, stk. 6, 1. pkt., at *hvis det er nødvendigt af hensyn til informationssikkerheden, har CFCS efter et varsel på mindst syv arbejdsdage uden retskendelse [...] adgang til udbyderes forretningslokaler, med henblik på at påse overholdelsen af loven og regler, der er udstedt i medfør af loven.*

Denne del af lovforslaget er således en tilføjelse til rækken af undtagelser til grundlovens § 72, som foreskriver, at *[h]usundersøgelse [...]må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse.*

Justitia henviser i denne forbindelse til seneste [analyse](#), som viser en løbende stigning i antallet af hjemler, som giver myndighederne bemyndigelse til at foretage husundersøgelser uden forudgående retskendelse. Justitia stiller sig derfor kritisk over for denne fortsatte udvikling i antallet af undtagelsesbestemmelser til grundlovens § 72.

Det ovenfor anførte gør sig ligeledes gældende i henhold til Lov om net- og informations sikkerheds § 9, stk. 7, 1. og 2. pkt., som foreskriver samme beføjelser for CFCS i forhold til teleudbydernes samarbejdspartnere, leverandører og underleverandører. Det må endda anses for endnu mere betænkeligt, at også samarbejdspartnere, leverandører og underleverandører gøres til genstand for CFCS' uprøvede husundersøgelser.

3. anbefalinger og konklusion

Justitia anser det som en positiv udvikling af lovforslaget, at der nu eksplicit opstilles forbud mod, at CFCS kan indhente oplysninger om udbydernes kunder (borgerne). Det nye lovforslag indeholder således retssikkerhedsmæssige forbedringer sammenlignet med det lækkede udkast.

Justitia anser det fortsat for betænkeligt, at der til stadighed vedtages flere undtagelsesbestemmelser til grundlovens § 72. Som det fremgår af hjemlen i Lov om net- og informationssikkerheds § 9, stk. 6, 1. pkt. og Lov om net- og informationssikkerheds § 9, stk. 7, 1. pkt. er det et krav, at tilsynsvirksomheden kun må udføres af hensyn til informationssikkerheden og altså ikke som tilfældigt kontroltjek. Således anses det for betænkeligt, at der ikke stilles krav om retskendelse.

Justitia anser dog 7-dages notifikationskravet i Lov om net- og informationssikkerhed som en forbedring i forhold til hjemmelsbestemmelser, som ikke indeholder et lignende krav for myndighederne. Justitia anbefaler på den baggrund, at tilsvarende krav stilles på andre områder, hvor myndighederne har adgang til borgeres eller virksomheders bolig eller forretningslokaler uden forudgående retskendelse, og hvor man fra lovgivers side ikke ønsker at ophæve en sådan hjemmel.